

Петер ВАН ДЕ ВЕЛДЕ,
Надзвичайний і Повноважний Посол
Королівства Бельгія в Україні

ВІЙНА В УКРАЇНІ Є ГОЛОВНИМ ПИТАННЯМ ПОРЯДКУ ДЕННОГО ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

– Королівство Бельгія надає вагому гуманітарну та фінансову допомогу Україні – і на двосторонньому рівні, і в межах міжнародних організацій. Бельгійська військова допомога вже продемонструвала свою ефективність в обороні нашої держави. Ми вдячні Бельгії за підтримку, надану Україні для протидії російській агресії. Пане Посол, які пріоритетні завдання стоять нині на порядку денному українсько-бельгійських відносин?

– Відносини Бельгії та України як незалежної держави почали розвиватися понад 30 років тому. Мені вельми приємно, що відтоді вони стали міцними й професійними, а тісна співпраця на різних рівнях є основою для посилення міжурядової, економічної й військової підтримки від початку російської агресії. Нині війна в Україні є головним питанням порядку денного європейських країн. Робота над подоланням несправедливих і жорстоких наслідків цієї війни, які впливають на долі мільйонів людей, змогла згуртувати партнерів України. Ми обмінюємося досвідом та розбудовуємо системи надання допомоги, зокрема й безпекової.

Уже другий рік я обіймаю посаду Посла Бельгії в Україні, тож переважну частину війни прожив тут, у Києві. Подорожуючи країною, я бачив рішучість, з якою українці прагнуть обороняти та відбудувувати свою державу. Виклики, що постали перед Україною та її партнерами, – величезні. Щоб забезпечити ефективну комунікацію між урядовими відомствами України й Бельгії та допомогти українському народові захистити кордони своєї держави, ми маємо бути оперативними та діяльними, а отже, брати приклад з українців. Як посол у державі, що перебуває у стані війни, я приділяю суттєву частину свого часу оперативному розв'язанню проблем.

Після відновлення роботи Посольства в липні 2022-го черговим викликом (станом на жовтень того ж року) стали російські атаки на інфраструктуру електро- та теплопостачання. Однак ми перетворили наше Посольство на бельгійський пункт незламності. У ширшому ж вимірі, звичайно, ми надавали Україні технічну та матеріальну допомогу на енергетичному фронті. А підготовку до наступної зими розпочали ще в травні 2023 року.

– Україна отримує допомогу не лише від державних структур Бельгії, як-от механізм B-FAST, а й від громадських організацій та навіть пересічних бельгійців, які роблять внесок у підтримку нашої держави. Ваша Високоповажносте, які ініціативи, спрямовані на допомогу Україні, заслуговують на особливу увагу?

– Найвиразнішим виявом допомоги в Бельгії є зусилля, звернені на підтримку понад 60 тисяч українців, що зареєстровані в країні як особи зі статусом тимчасового захисту. Однак є те, чого ми не можемо побачити відразу: це старання бельгійських родин та окремих осіб, які відчинили двері своїх осель із перших днів війни, щоб надати притулок українським сім'ям і допомогти їм повернутися до нормального життя.

На мою думку, найефективніша мобілізація ресурсів відбувається на рівні ініціатив бельгійських громадян і громадських організацій, завдяки яким в Україну з Бельгії прибували численні вантажівки з гуманітарною та медичною допомогою.

– Пане Посол, Ви відвідали чимало областей України та побачили наслідки російської агресії. Розкажіть, будь ласка, чи розглядає Бельгія можливість реалізації проєктів з відбудови та розвитку українських регіонів? Чи демонструють бельгійські компанії готовність долучитися до повоєнної відбудови України? Які сфери найперспективніші для бельгійських інвесторів?

– Я побував у багатьох областях України й можу сказати, що масштаби руйнувань колосальні. Стійкість українців викликає неабияку повагу. Щойно якийсь район чи місто визволяють, українські компанії, постачальники продуктів, стільниковий зв'язок, залізничне сполучення та поштові відділення одразу ж відновлюють там роботу.

Попри те що війна триває, а небезпека руйнувань досі висока, ми мусимо допомагати українським громадянам відбудовувати їхні домівки та критичну інфраструктуру. Велику частину допомоги ми спрямовуємо через міжнародні організації, проте долучилися й до низки місцевих ініціатив українців. Наприклад, торік Бельгія розпочала співпрацю з громадською організацією «Добробат». За підтримки Уряду Бельгії ця організація успішно створила надійне укриття в дитячому садку в Чернігові, відкриття якого планується у жовтні, та за дуже короткий термін відбудувала школу на Сумщині.

– Для Королівства Бельгія велике значення мають становище нужденних, допомога цивільному населенню та захист прав людини. Як Бельгія підтримує вразливі категорії українського суспільства?

– Цивільне населення платить надзвичайно високу та гірку ціну за жорстоку російську агресію. Бельгія особливо занепокоєна через кількість жертв серед дітей та наслідки масштабних руйнувань лікарень, шкіл і дитячих садків. За статистикою, Бельгія є одним із двадцяти п'яти найбільших донорів України з огляду на ВВП. Якщо порівнювати з 2022 роком, цьогогоріч наша країна подвоїла суму коштів на допомогу Україні, які надходять до фондів, що підтримують ініціативи низки міжнародних організацій – партнерів Бельгії. Це, зокрема, Моніторингова місія ООН з прав людини, Управління Верховного комісара ООН з прав людини, Механізм моніторингу та звітності ЮНІСЕФ щодо серйозних порушень прав дітей в умовах збройного конфлікту, Фонд ООН з питань запобігання сексуальному насильству в умовах конфліктів тощо. Однак масштаби потреб і надалі надвисокі.

Торік узимку Міністерка зовнішніх справ Бельгії Аджа Лябіб під час спільного з Прем'єр-міністром Александром де Кроо візиту в Україну заявила: «З огляду на свідчення про зловживання та серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, які ми отримуємо з Бучі, Маріуполя, Краматорська та багатьох інших місць України, Бельгія бажає зробити рішучий та дуже чіткий крок стосовно насильства та злочинів, скоєних під час цієї військової агресії: їх необхідно ретельно задокументувати, аби гарантувати, що ніхто з винуватців не уникне покарання». Мої колеги в Брюсселі активно працюють над встановленням відповідальності та підтримують Україну в її намаганнях створити міжнародний трибунал. Під час засідання Ради міністрів закордонних справ, яке відбулося у Києві 2 жовтня, міністерка Лябіб повторила ці слова підтримки.

Ви також згадували про механізм B-FAST. Ця назва є скороченням від «Belgian First Aid & Support Team» («Бельгійська команда першої допомоги та підтримки») – бельгійської структури швидкого реагування на надзвичайні ситуації. Наприклад, після підриву Каховської ГЕС та, як наслідок, повені, Бельгія негайно надіслала продуктів харчування та медичного обладнання на суму 1,6 млн євро. Це, зокрема, медикаменти, резервуари для зберігання питної води тощо.

– 4 травня 2023 року Україна, Королівство Бельгія та Королівство Нідерланди підписали спільну декларацію, яка передбачає співпрацю між сторонами, зокрема з питань надання Україні військової допомоги, реалізації формули миру, безпекової взаємодії, встановлення відповідальності та відновлення справедливості, запровадження санкцій та компенсації збитків, яких завдала Україні війна. Ваша Високоповажносте, яких дій було вжито для втілення задекларованих цілей? Які подальші кроки заплановано із цих питань?

– Бельгія досі віддана справі надання Україні всієї необхідної допомоги, якої та потребує, щоб подолати російську військову агресію. 11–12 липня 2023 року у Вільнюсі пройшов саміт Організації Північноатлантичного договору (НАТО), позаяк безпека України має для Альянсу велике значення. У межах партнерства Україна–НАТО ми й надалі сприятимемо довгостроковій оперативній сумісності з Північноатлантичним альянсом, реформуванню та перебудові української оборонної промисловості, інституційній розбудові та нарощуванню потенціалу. На порядку денному цього саміту поряд з іншою допомогою була чітка дорожня карта послідовного переходу Збройних сил України на стандарти НАТО.

«Наша країна вивчить, як саме ми зможемо брати участь у військових програмах. Усе це має допомогти йому [Президенту Зеленському] досягнути одного – миру в Україні. Це уможливить отримання найвищої гарантії безпеки – членства в НАТО», – сказав Прем'єр-міністр Бельгії Александер де Кроо під час саміту. Бельгія вкотре наголошує на своїй солідарності з Україною та українським народом на шляху захисту їхньої свободи та наших спільних цінностей. Також буде створено нову Раду Україна–НАТО для консультацій із таких питань, як відбудова українського сектору безпеки й оборони тощо.

– *Бельгія головуватиме в Раді Європейського Союзу в першій половині 2024 року. Пане Посол, чи можете Ви поділитися інформацією щодо порядку денного на цей час?*

– Остаточна версія програмних цілей головування Бельгії в Раді ЄС у першій половині 2024 року орієнтована на зміцнення Європейського Союзу та досягнення прогресу за такими напрямками, як зміна клімату, економічне зростання та соціальна згуртованість. Королівство Бельгія очолюватиме законодавчу роботу як нейтральний посередник, а також шукатиме шляхів досягнення консенсусу між державами-членами ЄС. Позаяк країни по чергово головують у форматі трійки, Бельгія співпрацюватиме з Іспанією, яка обійматиме цю посаду впродовж другої половини 2023 року, та Угорщиною, яка головуватиме в Раді ЄС після Бельгії.

Тривалий і вимогливий процес вступу України до Євросоюзу неминуче буде серед пріоритетів під час головування Бельгії в Раді ЄС.

– *Як за нинішніх умов Посольству Королівства Бельгія вдається стимулювати цікавість до бельгійської культури в Україні?*

– У скрутні часи книжки є розрадою. Мені приємно, що попри повномасштабну війну за останній рік у Києві було перекладено українською та надруковано три бельгійські комікси. Остання презентація мальопісів про пригоди Тентена стала можливою завдяки підтримці мерії Брюсселя – міста-побратима Києва. Мене неабияк тішить високий попит на читання в Україні, і я радію, що зміг надіслати чимало перекладених бельгійських книжок до бібліотек по всій Україні.